

ŻYCIE

KORBELA

Vladimir Iwanowicz von Lichtenstein

MMXV

SPIS TREŚCI

Przedmowa.....	3
Vorwort.....	4
Miejsca, osoby, wskazówki.....	5
Odśłona I – Niebiosa Tuszita.....	6
Odśłona II – Szkoła.....	9
Odśłona III – Miejsce pracy.....	12
Odśłona IV – Ulica.....	13
Odśłona V – Niebiosa Tuszita.....	15

PRZEDMOWA

*Dla Kristiana Arpeda, bo go kocham.
Dla Markusa Arpeda, bo mnie nie rozumie.*

Jedną z dwóch inspiracji do napisania tego tekstu było wezwanie Kristiana Arpeda do zajęcia się sztuką, skoro inne dziedziny w-życia poupadają. Drugą inspiracją, a raczej antyinspiracją, był optymizm Markusa Arpeda.

Kristian Arped w swoim „Markizie Altborskim” ciągnie ku neoromantyzmowi. Ja raczej chciałem pobawić się z teatrem brechtowskim, dlatego w tekście znajdziecie elementy V-Effektu i burzenie czwartej ściany - dystansu między aktorem, a sceną.

Jako że ostatnio bardzo interesuję się buddyzmem i filozofią Dalekiego Wschodu¹, znaleźć można w dramacie wiele odniesień do buddyjskiej kosmologii i światopoglądu.

Oczywiście nie spodziewam się, że ktokolwiek zrozumie ten tekst. Napisałem go tylko dlatego, że czułem wewnętrzną potrzebę uzewnętrzniania samego siebie i jako to pisał Kristian Arped, lepiej prezentować swoje teksty w mikronacjach niż pozwolić gnić im w szufladach.

Miłej lektury!

---

¹ Który oczywiście nie istnieje;

VORWORT

*Für Kristian Arped, weil ich ihn liebe.
Für Markus Arped, weil er mich nicht versteht.*

Eine von zwei Inspirationen zum Schreiben dieses Textes war der Aufruf von Kristian Arped zur Beschäftigung mit der Kunst, wenn die anderen Lebensbereiche in den Mikronationen herunterkommen. Die zweite Inspiration, oder eigentlich Antiinspiration, war der Optimismus von Markus Arped.

Kristian Arped nimmt Bezug in seinem Werk „Marquise von Altbork“ auf die Neoromantik. Ich wollte mit Brechts Theater experimentieren, deshalb finden Sie im Text die Elemente vom V-Effekt und von der Durchbrechung der vierten Wand – der Distanz zwischen dem Schauspieler und der Bühne.

Letztens interessiere ich mich für den Buddhismus und die Philosophie des Fernen Ostens, es ist also möglich, im Drama den Bezug auf die buddhistische Kosmologie und die Weltanschauung zu finden.

Natürlich erwarte ich nicht, dass jemand diesen Text versteht. Ich habe ihn geschrieben, weil ich das innere Bedürfnis meiner Äußerung fühlte und denn, nach Kristian Arped, es ist besser, seine Texte in den Mikronationen zu präsentieren als sie in den Schubladen verfaulen zu lassen.

Viel Spaß an Lektüre!

OSOBY, MIEJSCA, WSKAZÓWKI

OSOBY: Korbeł, Tulku, Amitabha, Awalokiteśwara, Mandżuśri, Nauczycielka, Uczeń I, Uczeń II, Cioran, Epikur, Pracodawca, Kobieta

MIEJSCA: Niebiosa Tuszita, Szkoła, Miejsce pracy, Ulica

WSKAZÓWKI: Ważnym jest, żeby używać jak najmniej rekwizytów, a inscenizacje były jak najskromniejsze. Najlepiej byłoby, żeby wszystkie postaci szufladkować przy użyciu atrybutów, a scena była czarna i pogrążona w półmroku.

ODSŁONA I

Niebiosa Tuszita

KORBEŁ – TULKU² – AMITABHA³ – AWALOKITEŚWARA⁴ – MANDŽUŚRI⁵

Scena pogrążona w mroku, w tle słychać melodię z „Kitoku kyu”, która stopniowo cichnie. W tyle sceny podium z dwoma niższymi stopniami po bokach wyższego. Snop światła pada na leżącego na środku sceny Korbela.

KORBEŁ
gdzie jestem

Nagle cała scena zostaje oświetlona. Nieopodal Korbela siedzi na ziemi Tulku.

TULKU
w rajskich niebiosach tuszita⁶
znak to
że umarłeś

KORBEŁ
umarłem
co to znaczy

TULKU
dobre pytanie
choć czy warto myśleć nad złudną naturą zjawisk
lepiej otwórz swoje oko⁷

KORBEŁ
czy to są jakieś żarty
gdzie jestem
i kim ty jesteś

---

² Tulku – w buddyzmie tybetańskim jest to świadomie odradzająca się istota;

³ Amitabha – jeden z tzw. buddów medytacyjnych, ma swoją siedzibę w Czystej Krainie;

⁴ Awalokiteśwara – buddyjska personifikacja współczucia;

⁵ Mandżuśri – buddyjska personifikacja mądrości;

⁶ Tuszita – w buddyjskiej kosmologii jeden z rajów, w którym odradzają się praktykujący buddyści i oczekują przyszłego wcielenia;

⁷ Dąż do oświecenia;

TULKU

cała rzeczywistość jest żartem umysłu⁸
jesteś w rajskich niebiosach tuszita
ja jestem świadomością świątobliwego tulku
który podobnie jak ty umarł
i oczekuję przyszłego wcielenia

KORBEL

chcę stąd wyjść

*Słysząc dźwięk trąb. Na scenę wchodzi Amitabha w otoczeniu
Awalokiteśwary i Mandżuśriego.*

TULKU

namo amitabha budda⁹
co sprowadza świątobliwego nauczyciela z czystej krainy do niebios
tuszita
oraz czcigodnych awalokiteśwarę i mandżuśriego

*Amitabha zajmuje środkowe podium i przyjmuje mudrę¹⁰ medytacji,
Awalokiteśwara i Mandżuśri siadają po bokach Amitabhę i przyjmują
symetryczne mudry odrzucenia lęku.*

AMITABHA

nauczyłem wraz z moim synem¹¹
(Sklania głowę w kierunku Awalokiteśwary.)
i czcigodnym mandżuśrim
(Sklania głowę w jego kierunku.)
bogów i bodhisattwów¹² dharmy¹³
postanowiłem zatrzymać się w tym świecie na dłużej
by oddać się szlachetnej medytacji
ale widzę
że nie jesteś sam

TULKU

oczekuje na wcielenie

---

⁸ Zgodnie z doktryną pustki rzeczywistość jest subiektywną projekcją umysłu; nadajemy rzeczywistości fałszywe znaczenie, przez co nie widzimy jej taką, jaką jest;

⁹ Mantra Buddy Amitabhę, jego wyznawcy twierdzą, że jej codzienne odmawianie zapewni odrodzenie w Czystej Krainie;

¹⁰ Mudra – ułożenie dłoni podczas medytacji lub rytuałów;

¹¹ W buddyjskiej tradycji Awalokiteśwara jest uważany za duchowego syna Amitabhę;

¹² Bodhisattwa – oświecona istota, która rezygnuje ze wstąpienia do nirwany, by nieść pomoc przy osiągnięciu oświecenia innym istotom;

¹³ Dharma lub Dhamma – nauki Buddy;

AMITABHA
jak umarłeś

KORBEL
nie umarłem
to wszystko jest snem

AMITABHA
zaiste
wszystko jest snem

MANDŽUŚRI
a życie jest cierpieniem

AWALOKITEŚWARA
pozbawione miłości
staje się tylko pustą egzystencją bytu
i wyczekiwaniem śmierci

KORBEL
o czym wy mówicie
wariaci
życie jest piękne

MANDŽUŚRI
nie jest piękne
nie jest również złe
samo w sobie jest nijakie
puste

KORBEL
chcę stąd wyjść

AWALOKITEŚWARA
skoro jesteś tutaj
oznacza to
że karmiczne¹⁴ czyny cię tutaj przywiodły

MANDŽUŚRI
łgniesz do tego

---

¹⁴ Karma – prawo przyczyny i skutku, pobyt w różnych światach buddyjskiej kosmologii zależy od nagromadzonej karmy;

co utraciłeś
Igniesz do pustki¹⁵
powiedz
jak umarłeś

KORBEŁ
nie umarłem

AMITABHA
skoro uważasz
że życie jest piękne
pokaż nam
jak żyłeś
i jak umarłeś
przecież wszyscy tutaj
(*Robi szeroki gest w kierunku publiczności.*)
chcieliby się tego dowiedzieć

KORBEŁ
nie umarłem!

AMITABHA
przekonajmy się

Światło gaśnie. Ponownie melodia z „Kitoku kyu”.

ODSŁONA II

Szkoła

KORBEŁ – NAUCZYCIELKA – UCZEŃ I – UCZEŃ II – CIORAN

Melodia z „Kitoku kyu” cichnie. Scena zostaje powoli rozświetlona. Na scenie ławki, a w nich uczniowie i Korbeł, którzy wesóło rzucają samolociki i zmięte kartki papieru w stronę publiczności. W półcieniu stoi Cioran.

NAUCZYCIELKA
(*Wchodzi energicznym krokiem i krzyczy.*)
spokój

---

¹⁵ Pustka – nauka dana przez Buddę podczas tzw. Drugiego Obrotu Kołem Dharmy, według filozofii buddyjskiej cały świat zewnętrzny i wewnętrzny są puste, czyli nie są zdeterminowane do samodzielnego istnienia;

spokój
uspokójcie się mały
czy odrobiliście pracę domową
jeśli nie
to dostaniecie pałę
jeśli tak
zasłużyliście na pochwałę

UCZEŃ I, UCZEŃ II i KORBEŁ
odrobiliśmy wszystkie zadania sumiennie i pilnie

NAUCZCIELKA
bardzo dobrze
bardzo
uczcie się
uczcie
bo nauka to tęgi klucz

UCZEŃ I, UCZEŃ II i KORBEŁ
uczymy się
uczymy
bo nauka to potęgi klucz

CIORAN
UND JEDE MACHT VERGEHT¹⁶

NAUCZYCIELKA
(*Siada i otwiera dziennik.*)
kim chcesz być
gdy dorośniesz

UCZEŃ I
chcę zostać lekarzem
i mieć piękną żonę
i dzieci dwoję

NAUCZYCIELKA
ucz się więc
bo ciężką pracą to osiągniesz
a ty kim chcesz zostać

UCZEŃ II

---

¹⁶ I każda potęga przemija;

chcę zostać kierowcą wyścigowym
i mieć piękne ciało
i kochać życie

NAUCZYCIELKA
ucz się pilnie
bo dzięki nauce osiągniesz szczęście
a ty korbeł kim chcesz być

KORBEŁ
chcę zostać prawnikiem
i mieć duży dom
i syna

NAUCZYCIELKA
ucz się więc
bo ciężką pracą to osiągniesz

CIORAN
WARUM¹⁷

NAUCZYCIELKA
a teraz wyrecytujcie wczorajszą lekcję

UCZEŃ I, UCZEŃ II i KORBEŁ
WEIL JEDER GLÜCKLICH WERDEN WILL¹⁸

CIORAN
UND GLÜCK AUS VERGEHENDER WELT IST AUCH VERGEHEND¹⁹

NAUCZYCIELKA
tylko pilnością
pracą
i wytrwałością
zbudujecie sobie szczęście

CIORAN
NIEMAND TOD VERMEIDET ²⁰

Światło gaśnie. Ponownie melodia z „Kikoku kyu”.

---

¹⁷ Dlaczego;

¹⁸ Bo każdy chce być szczęśliwy;

¹⁹ A szczęście z przemijalnego świata jest również przemijalne;

²⁰ Nikt nie uniknie śmierci;

ODSŁONA III

Miejsce pracy

KORBEŁ – PRACODAWCA – CIORAN

Melodia z „Kitoku kyu” stopniowo cichnie, na scenie biurko zavalone papierami, przy którym pracuje Korbeł. Cioran w cieniu.

KORBEŁ

piniążki
piniążki
piniążki
piniążki
dzięki nim mogę żyć

PRACODAWCA

pracuj
pracuj
pracuj
pracuj
pilnie
a będzie ci dane

KORBEŁ

pracuję
pracuję
pracuję
pracuję
pilnie
i jest mi dawane

CIORAN

LERNEN
UM GUT ARBEITEN ZU KÖNNEN²¹

KORBEŁ

więcej
wyżej
dłużej

---

²¹ Uczyć się, żeby móc dobrze pracować

PRACODAWCA

tak

słowa twoje niczym miód najśłodszy

KORBEL

wydawać

kupować

dążyć

jeść

i wydalać

CIORAN

ARBEITEN

UM LEBEN ZU KÖNNEN²²

Ponownie muzyka z „Kitoku kyu”.

ODSŁONA IV

Ulica

KORBEL – EPIKUR – KOBIETA

Muzyka z „Kitoku kyu”, która powoli cichnie. Korbel chodzi po scenie z telefonem przy uchu. Na środku sceny siedzi Epikur.

KORBEL

zarobimy tyle

żeby wyjechać do Wandystanu na wczasy

nie będziemy gorsi od sąsiadów

EPIKUR

SCHÖNES LEBEN

GENIEß ES²³

KORBEL

pokażemy wszystkim

że nas stać

że nie jesteśmy byle kim

szykuj walizki

---

²² Pracować, żeby móc żyć;

²³ Piękne życie, ciesz się nim;

kochanie
popracuję jeszcze trochę
i będziemy mogli wydawać

EPIKUR
MANCHMAL TRAUER
MANCHMAL FREUDE
ES IST AM WICHTIGSTEN
SEINE BEGIERDE ZU BEFRIEDIGEN²⁴

KORBEL
czy się cieszysz
kochanie
będziemy szczęśliwi
gdy wyjedziemy

EPIKUR
HAHAHAHA
GLÜCK
GLÜCK
GLÜCK
IM VERFOLGEN DER ZIELE²⁵

Na scenę wchodzi Kobieta, która w biegu potrąca Korbela.

KORBEL
uwważaj
jak chodzisz
dziwko

KOBIETA
a chcesz w pysk
chamie

KORBEL
nie mam czasu dla takich kurw
jak ty

---

²⁴ Czasami smutek, czasami radość, najważniejsze to zaspokajać własne żądze;

²⁵ Szczęście, szczęście, szczęście w dążeniu do celów;

*Kobieta podchodzi do Korbela i zadaje mu trzy ciosy nożem w pierś.
Korbelowi wylatuje telefon z dłoni, pada na scenę.*

*Nad sceną pojawia się wielki transparent z napisem: SO STARB
MENSCH!²⁶*

ODSŁONA V

Niebiosa Tuszita

KORBEŁ – TULKU – AMITABHA – AWALOKITEŚWARA –
MANDŻUŚRI

Wystrój sceny jak w odsłonie I.

KORBEŁ
umarłem?

AMITABHA
umarłeś

KORBEŁ
co ze mną będzie

TULKU
oczekujesz w niebiosach tuszita na przyszłe wcielenie

AMITABHA
nie długo zapomnisz o wszystkim
co wiązało się z twoim przeszłym życiem

MANDŻUŚRI
pozostanie tylko nagromadzona karma

KORBEŁ
zapomnę

MANDŻUŚRI
przeminiiesz całkowicie
twój umysł zgaśnie

---

²⁶ Tak umarł człowiek;

twoje emocje ulegną wyciszeniu

AWALOKITEŚWARA
nie będzie już gniewu
nie będzie już radości
będzie NIC

AMITABHA
wszystko to
co brałaś mylnie za swoje ja
gaśnie
pozostanie tylko świadomość²⁷

KORBEL
jak to przeminę
zapomnę o tym wszystkim
co osiągnąłem
o tych wszystkich
których kochałem

TULKU
tak

KORBEL
(Pada w rozpacza, rzuca się na kolana.)
nie chcę tego
nie chcę
nie

AMITABHA
legnięcie do iluzji świata
wywołuje cierpienie

MANDŽUŚRI
zaakceptuj to
że życie ludzkie nie ma większego sensu

AWALOKITEŚWARA
jeśli jest skierowane na zaspokajanie tylko własnych pustych potrzeb
które nie wynikają z konieczności

---

²⁷ Buddyjska filozofia uważa, że człowiek mylnie bierze swoje przemijalne uczucia, emocje, marzenia, umysł etc. etc. za „ja”. W rzeczywistości, tak jak wszystko, „ja” jest puste;

AMITABHA
zaakceptuj to
że wszystko jest przemijalnością
i pustą formą

MANDŽUŚRI
gdy to pojmiesz
okaże się
że nie ma życia
że nie ma śmierci
jest tylko świadomość tkwiąca w jednym punkcie i w jednym czasie

KORBEŁ
życie
życie było piękne
orałem i siałem
choć nie cieszyłem się owocami

MANDŽUŚRI
nie ma szczęście w przyszłości
nie ma go w przeszłości
jest punktem w pustce

KORBEŁ
kochałem
nie pamięta już kogo
ani co

TULKU
umysł gaśnie

AWALOKITEŚWARA
przyjmij ode mnie mantrę współczucia

*(Awalokiteśwara wręcza Korbelowi zwój z mantrą om-mani-padme-
hum.²⁸)*

MANDŽUŚRI
przyjmij ode mnie lustro

(Mandżuśri wręcza Korbelowi lustro.)

---

²⁸ Bardzo popularna w buddyzmie mantra Awalokiteśwary.

AMITABHA

wszystko jest przemijaniem
zewnątrzny świat przemija
daje więc przemijalne szczęście
wewnętrzny świat przemija
daje więc przemijalne szczęście
w świecie zmienności
tylko zmienność jest niezmienna
idź
idź
idź

Korbel pada na scenę.

TULKU
odrodził się

Nad sceną pojawia się wielki transparent z napisem: SO WIRD DER MENSCH GEBOREN²⁹. Na scenę wchodzi Nauczycielka, Uczeń I, Uczeń II, Epikur, Cioran, Pracodawca i Kobieta, chwytają leżącego Korbela za ręce i nogi i ściągnają go ze sceny.

Po chwili zapada ciemność, rozbrzmiewa głośniejszą niż zwykle melodia z „Kitoku kyu”.

KONIEC

---

²⁹ Tak rodzi się człowiek;